16.

O R A T I O

I N

T H E A T R O

COLLEGII REGALIS MEDICORUM

LONDINENSIS,

E X

HARVEII INSTITUTO,

HABITA

DIE OCTOB. XVIII, AN. M.DCC.XCVII,

A

ROBERTO BOURNE, M.D.

S O C I O.

O X O N I Æ:

TYPIS ACADEMICIS, IMPENSIS AUCTORIS.

M.DCC.XCVII.

SPECTATISSIMO VIRO

THOMÆ GISBORNE, M. D.

PRÆSIDI,

SOCIISQUE ORNATISSIMIS,

COLLEGII REGALIS MEDICORUM

LONDINENSIS,

HANC ORATIONEM,

IPSORUM HORTATU IN PUBLICUM EMISSAM,

EA, QUA PAR EST, OBSERVANTIA,

D. D.

ROBERTUS BOURNE.

ORATIO HARVEIANA.

NON ſum neſcius, Præſes Digniſſime, Sociique Ornatiſſimi, quam omnibus numeris abſolutus orator is eſſe debeat, qui in hac Harveiana Celebritate dicendi munus aggreditur. Quod ad me attinet, cum conſidero qualis ego ſim, quales vos ſitis; meum quam exiguum ſit ingenium, veſtrum quam limatum judicium; quales inſuper quantumque facundia pollentes fuerint iſti, quos in hoc munere obeundo anteceſſores habuerim; hæc cum conſidero, paullum abeſt quin me oratorii hujuſce muneris ſuſcepti graviter pœniteat. Verum equidem impulit me officii ratio, ſcilicet exiſtimantem, æquum eſſe ut is, qui honore aliquo affectus fuerit, nullos labores, qui cum honore iſto conſortium quoddam habeant, detrectet; impulit animus in vos colendos propenſiſſimus, et vel dubiam occaſionem me vobis commendandi arripiendi avidus; impulit ſtudium quo veneror memoriam illorum, quorum laudes hodie ſunt celebrandæ, quibuſque, ſi quid in medendo valeam, id

magna ex parte acceptum referri debet. Et profecto ego si is essem, qui quid frequentissimo hoc virorum doctissimorum consessu, quid hujus instituti splendore, et Harveii proposito dignum afferre me posse censerem, haud injucundus hodiernus dies mihi illuxisset. Adeo dulce est cum optimis ornatissimisque viris, vivis, versari; adeo gratum optimis ornatissimisque viris, vita defunctis, debitas laudes persolvere.

Oro autem permittatis, ut, priusquam ad eorum commemorationem accedam, quorum ingeniis et munificentia res nostræ in tantam amplitudinem creverint, mihi vobisque gratuler, quod has res etiamnum nostras appellare sit datum. Nam veterum quidem injuriarum memoriam oblivione deletam volo; scimus autem quam hostili animo, quam instructa acie, manus hominum infensa nuper in nos impetum fecerit. Quorum conatus quid aliud propositum habebant, nisi ut in hoc Collegio perturbarentur et everterentur omnia? Non agebatur de contumacia reprimenda, non de mulcta huic vel illi circulatori, audacter malas suas artes apud credulum vulgus exercenti et venditanti, imponenda; hæ res, molestæ quamvis sint, levioris tamen sunt momenti: sed agebatur de statu et dignitate Collegii, atque, ut ita dicam, de aris et focis nostris. Conjuravere enim multi, (sive odio, sive invidia, sive, quod his temporibus nimis grassatur, novarum rerum studio, sive honestiore quavis causa permoti, non meum est dicere, sed qua-

licunque caufa permoti conjuravere) et quodcunque opes, quodcunque induftria, quodcunque folertia potuit, id omne in hoc contulere, ut labefactaretur auctoritas veftra; ut mores inftitutaque longa annorum ferie confirmata in defuetudinem abirent; ut Academiæ noftræ privilegiis fuis fpoliarentur; ut denique nihil effet, quod non loco dimoveretur fuo. Horum confilia conatufque vos ea prudentia, eaque conftantia, quibus oportuit, repreffiftis et fregiftis; atque ita repreffiftis et fregiftis, ut fe ultra commovere contra nos vix poffe videantur. Ideoque, ut dixi, mihi vobifque gratulandum eft; gratulandum etiam Patriæ, cujus leges adhuc integræ funt et valent. Maximæ infuper vobis agendæ funt gratiæ, quorum ductu hæc ardua negotia ad tam felicem exitum pervenerunt. Stat LINACRI noftri Domus, Patriæ legibus firmata, veftris confiliis munita, veftris virtutibus ornata. Stat, ftetque, obfecro! diuturna.

Quantus autem, ut in hodierna laudatione inde ordiar, unde omnia noftra commoda originem fumunt, quantus is, cujus modo mentionem feci, ROMULUS nofter, LINACRUS! Cui fane iniquior effem, fi fua in nos folos commemorarem beneficia. Non enim ille Medicinæ tantum promovendæ, fed omni literarum generi, natus effe videbatur. Noftis equidem quomodo, ab Imperatoris AUGUSTI temporibus, inclinare labique

ſenſim literæ inceperint; quomodo, Trajano rerum potiente, iterum ſe erexerint; quomodo, haud ita multo poſt, funditus corruerint, omniſque doctrina, omnes artes et ſcientiæ, ſuperſtitionis et ignorantiæ tenebris, circumfuſæ jacuerint; noſtis barbaram vocem Omari *, Mahummedani Chaliphæ, Bibliothecæ Alexandrinæ parcere recuſantis, quantaque exinde calamitate affectæ fuerint literæ. Noſtis denique quomodo, capta a Turcis Conſtantinopoli, tandem aliquando, poſt longam noctem, lux affulgere literarum reliquiis in Italia inceperit, artes ſcientiæque coli, hominesque barbariem exuere. Sub hoc tempus natus eſt Linacrus, qui, pueritia doctrinæ elementis impenſa, cum ferret ætas, ad Academiam Oxonienſem migravit, ubi ſtudiis, quæ tunc in Academia viguerunt, inclaruit. Nondum vero in Britannia literæ ſqualorem excuſſerant; in Græcis literis plane hoſpites erant noſtri. Britanniæ igitur li-

* Capta, anno dcxlii, a Saracenis Alexandria, Joannes Philoponus, Philoſophus, cum animadverteret Bibliothecam in urbe iſta celeberrimam a victoribus nihili haberi, hujus partem a Duce Amro ſibi expetiit; ille vero precibus ejus annuere minime auſus eſt, veniam tamen Omari, Chaliphæ ſecundi, quærebat; qui his libris parcendum eſſe negabat, ſi enim in illis contineretur quod cum Alcorano conveniret, in Alcorano eſſe quod ſufficeret abſque illis; ſi contineretur quod Alcorano repugnaret, neutiquam illis opus eſſe. Juſſit ergo Amrus diſpergi illos per balnea Alexandriæ atque his calefaciendis comburi: et ita ſpatio ſemeſtri conſumpti ſunt.

Vide Abulpharagii *Hiſtor. Dynaſt. Latine a Pocockio verſam*; *Oxon.* 1663. *p.* 114.

mitibus præſtans LINACRI ingenium coerceri nequivit, ſed Italiam ſe contulit, celeberrimum, ſolumque in iſto ævo, bonarum artium diſciplinarumque domicilium. Quanta illic ingenii celebritate inter doctiſſimos viros verſatus fuerit, ex hoc ſatis liquet, quod dignus haberetur, quem in intimam ſuam familiaritatem illuſtriſſimus Princeps, LAURENTIUS MEDICÆUS, reciperet. Italia redux omnes artes ac diſciplinas, quibus tum Italia eminebat, ſinu ſuo deportavit, quas poſtea in Patriam effundendo effecit, ut, poſthabitis iſtius ævi ſcholaſticis ineptiis, ſui tandem ad Græcarum literarum ſtudium et ad antiquorum imitationem, in quas ipſe res feliciſſime incubuerat, animos adverterent. Atque hæc Oxoniæ dum moliebatur, adeo fama ejus innotuit, ut ab HENRICO VII^mo^, Rege, in aulam accerſitus eſſet, ſtudiiſque ARTHURI, Walliæ Principis, præpoſitus. Ad quod quidem munus fungendum quod maxime idoneus eſſet, quod, doctiſſimus licet, ad elementa tamen doctrinæ ſe ſubmittere non recuſaret, Grammaticæ rudimenta, quæ poſtea in lucem edidit, abunde teſtantur.

Annon igitur jure nobis medicis ſuperbiam licet ſumere, quod talis in humanioribus literis colendis et promovendis, quod inter eos, qui ingenua ſtudia in hanc inſulam importaverint, princeps, eſſet Medicus? In ipſa porro Medicina promovenda LINACRUM nos qualem eſſe gloriamur! Nimirum in hac arte, non minus quam in re literaria, primas tenuit; Medicinam,

non minus quam Græcas Latinaſque literas, egregie fovit. In aulam ab HENRICO VII^{mo} accerſitum, ſtudiiſque ARTHURI, Walliæ Principis, præpoſitum eſſe LINACRUM, modo dixi; non autem ea ſolum de cauſa accerſitus eſt, ut animum Principis optimis ſtudiis informaret, verum etiam ut corporis ejus ſanitati proſpiceret; hoc etiam medico utebantur et Rex ipſe, ipſiuſque in Regno ſucceſſor, HENRICUS VIII^{vus}. Pluribus non opus eſſe duco, ut oſtendam ſummum in arte ſua habitum eſſe LINACRUM. Ad ea propero, quæ in artis commodum et incrementum fecerit. Naſcente eo, Medicina, ut cæteræ artes, parum honeſte colebatur, barbariemque temporum iſtorum redolebat. Græcorum medicorum ſcripta vel ignota manebant, vel neglecta. Vidit hæc LINACRUS, indolemque eximiam qua pollebat, Græcarum Latinarumque literarum ſcientiam qua excellebat, ad jacentem artem erigendam direxit. HIPPOCRATEM et GALENUM, duces in Medicina optimos (de iſtis temporibus loquor) ſed pauciſſimis notos, ipſe omni ſtudio evolvendo illuſtre ſe exemplum præſtitit; et, quo aliis ad hos auctores acceſſus patentior fieret, plures GALENI libros, mira elegantia in Latinum ſermonem verſos, utque de illis aiebat ERASMUS, "melius Latine loquentes, quam antea "Græce loquebantur," in publicum emiſit. Quo inſuper in Academiis auſpicatius ars noſtra coleretur, ad ipſoſque artis fontes et Græcarum literarum cognitio-

nem Medicinæ ſtudioſi accederent, Prælectiones inſtituit Oxoniæ duas, Cantabrigiæ unam, in quibus obeundis ad Prælectorum officium pertinere voluit, ut HIPPOCRATEM et GALENUM elucidarent. Magna ſunt hæc; majora reſtant. Sæculo namque iſto Medicina ab indignis exercebatur; a monachis ſcilicet et circulatoribus, qui nullis diſciplinis imbuti, nullo magiſtro uſi, temere, lucri faciendi cauſa, in hanc artem involarant. Inde in ſummum ſæpe vitæ diſcrimen adducti, qui leviter ægrotabant, nec minus timendum fuit a remedio, quam a morbo. Hæc cum animadverteret LINACRUS, fortunam civium ſuorum ploravit; ploravit artem nobilem, quæ, ad hominum dolores miſeriaſque mitigandos nata, per inſcitiam et improbitatem ad acuendos potius erat converſa. Quibus malis ut aliquando obviam iret, omnem gratiam, qua plurima apud HENRICUM VIII^{vum} et WOLSÆUM valebat, ad Collegium hoc fundandum contulit: cui Collegio in indoctos et circulatores inquirendi, eoſque de artis exercitatione depellendi, permiſſa eſt poteſtas. Quippe exiſtimavit (neque ea res falſum illum habuit) ſic demum effectum iri, ut nemini impune liceret in medendi provinciam irrumpere, ut hæc provincia probis peritiſque viris ſolis demandaretur, utque arti dignitas et auctoritas redirent ſuæ. Quod ejus factum vix ſatis efferre poſſumus, qui, quo Principum favore alii ad honores, alii ad divitias acquirendas, alii ad neceſſariorum commoda promovenda

utuntur, eo omni ad artem ſuam augendam et honeſtandam eſt uſus. Neque hic ſubſtitit beneficus LINACRI animus: moriens enim novo huic ſodalitio domum ſuam, in quam convenire conſueverat, teſtamento legavit. Nos igitur, LINACRE, arctiſſime tibi devinxiſti. Dumque, una cum doctrinæ amantibus, ubicunque fuerint, omnibus, literæ quantum tibi debeant agnoſcimus, ob Medicinam inſtauratam et honeſtatam ſtudio quodam noſtro memoriam tui proſequemur. Te Latinarum literarum doctiſſimum, Te Græcarum ſtudii in hac inſula auctorem et patronum, Te Grammaticum, ſuſpiciemus; Te Medicum, Te ROMULUM noſtrum, venerabimur.

Jamque videor mihi amplum dicendi ingreſſus eſſe campum, quot enim omni præconio dignos Collegium hoc Linacrinum in ſuum numerum aſcribit! Quorum primum fas ſit commemorare illum, qui LINACRUM monumento donavit, et in quem LINACRUS ſuum literarum amorem, ſuam erga Collegium benevolentiam videtur transfudiſſe, CAIUM. Mirum equidem in modum utriuſque et ingenium, et diſciplina, et vitæ ratio, conſentiunt. Pueritiam ſuam optimis, quibus potuit, ſtudiis aluit LINACRUS? Suam aluit et CAIUS. Exacta pueritia, quo adoleſcentiam ſeverioribus firmaret diſciplinis, Oxoniam ſe contulit LINACRUS? Exacta pueritia, eodem plane conſilio, Cantabrigiam ſe contulit CAIUS. Studiorum curſu in Academia peracto, gra-

dibuſque ſuſceptis, Italas artes ac diſciplinas percipiendi cauſa, peregre abiit LINACRUS? Eadem emenſus opera, idemque ſibi propoſitum habens, peregre abiit CAIUS. In Italia porro eodem doctorum virorum favore, quo LINACRUS, CAIUS exceptus eſt; eodem modo ſtudiis indefeſſum ſe præbuit; eademque Græcæ Latinæque linguæ ſcientia excelluit. Peregre rediens, Principum noſtrorum ſaluti, qui proſpiceret, deſignatus eſt LINACRUS? Deſignatus eſt etiam CAIUS; eoque Medico EDVARDUS VI^tus, Rex, MARIAQUE et ELIZABETHA, Reginæ, ſunt uſi. Principis ſui favore obtinuit LINACRUS, ut Collegium Medicorum Londinenſe fundaret? Princeps etiam ſua, ut finem comparationis hujus faciam, CAIO, Aulam GONVILLI Cantabrigienſem augendi, et Medicinæ ſtudioſis manum porrigendi cupido, morigeram ſe præbuit, permiſitque ut Fundatoris titulo, una cum GONVILLO, gauderet CAIUS. Nec vero obſtitit CAII erga Cantabrigienſes ſuos beneficentia, quo minus hujuſce Collegii et commodis et dignitati conſuleret et inſerviret. Cenſoris, Regeſtarii, Theſaurarii, Præſidis munere, ſumma cum fide et laude, functus eſt: qua fide Regeſtarii munere, Annales Collegii noſtri, Latine, magno ſtyli nitore, mira accuratione, propriaque manu ſcripti, ſatis perhibent; qua Præſidis, exinde manifeſtum eſt, quod, id gerens munus, nefarios conatus eorum, qui Collegii privilegia labefactare tentabant, fortiter et proſpere coercuit, etiam obſtante po-

tentium quorundam gratia. Quod vero pulvinari, cæterisque dignitatis et auctoritatis insignibus, quibus res nostræ ampliores augustioresque fiunt, Præses honoretur, id porro Caii est: adeo ut si Linacrum cum Romulo comparemus, nonne quæ de Tarquinio Prisco ait Florus, " Jam vero Tarquinii ornamenta et insignia quantam addiderunt ex ipso habitu dignitatem?" in Caium optime quadrant?

Hactenus quæ dixerim Caium exhibent Linacri vestigiis insistentem, insistentem vero non ut imitatorem, sed ut æmulum. Id autem Caio fuit proprium, quod incultum antea, apud Britannos, Anatomiæ studium, quo non aliud ad Medicinam recte faciendam plus confert, et ipse diligentissime coluit, aliisque colendum commendavit; usque adeo, ut Anatomiæ conditor, apud nostrates, audiat.

Anatomiæ studium, a Caio in Patriam suam ab Italia invectum, ne elanguesceret cavit vir egregiæ indolis, Elizabethæ, Reginæ, Medicus, Caldwallus. De quo quidem tantam opinionem Collegium Medicorum conceperat, ut, quem honorem nemini vel ante vel post concessum legimus, uno eodemque die examinatus, in sociorum ordinem cooptatus, Censorque creatus esset. Hic contra, quo grati animi testimonium, amoremque suum ostenderet, Joanne, Barone Lumleio, in impensæ famæque consortium adscito, Prælectionem chirur-

gicam in Collegio inſtituit, eamque honeſto ſtipendio ditavit.

Ex qua inſtitutione, quanta nobis, quanta Britanniæ gloria affulſerit, me feſtinantem dicere pauliſper Gulstonus detinet; dum memoro, nempe, Prælectiones pathologicas ab illo fundatas, quas tamen anatomica cadaverum ſectione, ſi fieri poſſet, illuſtrari voluit. Atque equidem Gulstoni beneficentiæ debemus, quod præclari in re medica viri a cogitando ad ſcribendum ſe appulerint, et artem exercitationibus ſuis locupletarint.

Jam vero, ecce e Caii Collegio progreſſum, et Caldwallianam Cathedram tenentem, ecce Sanguinis Circuitus Inventorem, immortalem Harveium! Cujus neſcio an magis admirer ingenium, quo omnes ſupereminuit, an liberalitatem, quæ in illo ſumma fuit: quorum utriuſque fructum uberrimum nos cepimus. Nam Harveius, qui, exactis Cantabrigiæ ſtudiis, annos aliquot in ſtudio Medicinæ et Anatomiæ apud exteras gentes, Italiam præcipue, poſuerat, in patriam redux Collegii Medicorum Candidatus primum, deinde Socius electus eſt; poſtremo munus huic datum, ut Anatomiam et Chirurgiam, ex inſtituto Lumleii atque Caldwalli, exponeret. In quo munere fungendo Harveius Circuitum Sanguinis detexit. Scilicet, Auditores humaniſſimi, quod in æternum Sodalitii noſtri ho-

norem ceſſurum eſt, Harveius, hujus Collegii Socius, munere a Collegio ſibi demandato fungens, ſuos Collegas ſibi teſtes adhibens, intra ipſos Collegii parietes, nobiliſſimum illud ſuum inventum eruit et expoſuit: nec expoſuit ſolum, verum etiam firmiſſimis argumentis demonſtravit et ſtabilivit. Ipſe interea ea fuit modeſtia, a fama aucupanda tam alienus, ut hoc inventum, a Collegis deſideratum et efflagitatum, vix tandem, mora novem annorum interpoſita, *Exercitationem anatomicam de Cordis et Sanguinis Motu* typis excudendam committendo, publici juris faceret. Quantam invidiæ procellam hoc inventum concitaverit, his ei fidem non habentibus, his honorem ſibi præripere vel in alios tranſferre conantibus, mitto dicere: virtutem incolumem odiſſe mortalium eſt. Vicit tamen veritas: Harveius enim ſententiam ſuam non opinionum commentis, ſed experimentis, fidis in re dubia teſtibus, adeo muniverat; adeo operam et oleum perdiderunt, qui aliquem alium hujus ſententiæ auctorem eſſe probare ſunt conati, ut quotidie omnium gentium medicos et philoſophos in ſua tranſeuntes caſtra ille noſter videret. Imo etiam, rara felicitas! invidiæ Harveius ſupervixit; illique maturis honoribus, quos præſenti ſuum detulit ſæculum, frui contigit. Tempus me deficeret, ſi quæ commoda ab invento Sanguinis Circuitu Medicina reportaverit, enumerare aggrederer; quæ ideo libentius prætermitto, quoniam veſtrum nullus eſt, qui non ſtatim

hæc et ſentiat et agnoſcat. Atque equidem quod Sanguinis Circuitum detexerit, id certe HARVEIO palmarium eſt. Sunt autem alia in quibus fauſte elaboravit; ut mihi aſſentientem unumquemque habebo, qui illius *Exercitationes de Generatione Animalium*, clariſſimi ENTII rogatu in lucem editas, evolverit; aureum ſane opus, de quo autem rarior ſermo eſt, quoniam quandocunque in HARVEII mentionem incidimus, ſtatim mentes cogitationeſque noſtras Sanguinis occupat Circuitus. Atque utinam cæteris illius ſcriptis civilis furor peperciſſet! Credibile enim eſt HARVEIUM, cui natura adeo egregie indulſit, ut velum operibus ſuis obductum aliquantiſper quaſi removiſſe videatur, quo hic illa accuratius inſpiceret; credibile, inquam, eſt, talem nihil ſcriptis mandaviſſe, quod non omni dignum foret memoria.

Hæc de HARVEII ingenio; quod ſi non inſigne in illo fuiſſet, at nomen in perpetuum nobis venerandum liberalitate ſua tradidiſſet. Vivus, et cum Collegis verſatus, in uſus eorum Cœnaculum et Bibliothecam, in Collegii horto, conſtruxit. Paucis poſt annis, munificentia plane inaudita, Sociis convocatis et convivio ſplendido exceptis, ſponte ſe patrimonio divinus ſenex exuit, Collegio paternum fundum tabulis conſignatis tranſcribens. Quod ſuum Cenſoribus menſtruum paretur convivium, HARVEII eſt; quod hoc omnibus ſociis annuum, HARVEII eſt; HARVEII denique eſt, quod hodierna in laudem eorum, qui huic Collegio benefece-

rint, habeatur Oratio. Quam quidem Orationem non ideo, HARVEI, habendam inſtituiſti, ut tuis laudibus hi parietes reſonarent, ſed ut clariſſimorum virorum imagines nobis ad imitandum proponerentur. Neque enim Tu, cui vivo ſtatuæ ſunt poſitæ; Tu, qui inter mortales agens immortalis* ſalutatus es, de tua fama ſolicitus eſſe potuiſti: prævideres neceſſe erat illam non tuam eſſe famam, quæ hoc in loco annua Oratione celebraretur; illam, illam potius eſſe tuam, quæ ubique gentium diffunderetur; quam nemo, niſi qui idem et omnem humanitatem, neſciret; quæ, quamdiu humanus Sanguis gyro ſuo circumferetur, virebit et creſcet.

Coævus HARVEIO, Harveianæque æmulus munificentiæ, extitit HAMÆUS. Hic, cum, flagrante bello civili,

* Die Decembris XXII anni MDCLII, ſociis Collegii Medicorum Londinenſis convocatis placuit, ut HARVEIO in ædibus Collegii ſtatua poneretur, atque ut ei, quæ ſequuntur, ſubſcriberentur:

GVILIELMO HARVEIO
VIRO MONVMENTIS SVIS IMMORTALI
HOC INSVPER COLLEGIVM MEDICORVM LONDINENSE
POSVIT
QVI ENIM SANGVINI MOTVM
VT ET
ANIMALIBVS ORTVM DEDIT MERVIT ESSE
STATOR PERPETVVS.

Vide vitam HARVEII *operibus ejus a Collegio Medicorum Londinenſi editis præfixam.*

ſumma rerum in ſeditioſorum jus atque ditionem conceſſiſſet, omniaque armis et tumultu miſcerentur, Collegium hoc, iniquitate temporum ſub haſta poſitum, non ſibi ſed Sociis magno impendio redemit. Poſtea, horribili iſto incendio, quod longe lateque celeberrimam hanc urbem vaſtavit, ædibus noſtris ad cinerem redactis, HAMÆUS magnam pecuniæ vim in novas conſtruendas et ipſe erogavit, aliiſque ut erogarent auctor ſuaſorque fuit. Collegii Cœnaculum inſtruxit HAMÆUS. Poſtremo, ne quem vivum Patronum tam munificum ſenſerat Collegium, mortuum deſideraret, ſupremis tabulis lautiſſimorum duorum prædiorum nos hæredes ſcripſit. Atque hæc HAMÆI munificentiæ ſpecimina eo nobis acceptiora eſſe debent, quoniam vir fuit eruditione præclarus, moribus ſpectatiſſimus; is denique de quo bene meruiſſe Collegio laudi eſt.

Baronis LUMLEII mentionem ſupra feci. Ordo temporis nunc me monet, ut veſtræ memoriæ commendetur vir alter honoribus ac titulis inſignis, nobiliſſimus DURNOVARIÆ Marchio. Hic, non genere illuſtrior quam ingenio, et ſtudiis unice deditus, Medicinam inter alias artes feliciter coluit; cui arti atque hujus artis celeberrimo domicilio, Collegio noſtro, ita favit, ut in ſociorum ordinem eligi non dedignaretur, utque magna librorum copia Bibliothecam noſtram ditaret.

Ad numerum eorum, quorum munificentiam hodie celebramus, aſcribendus eſt Crounius, qui Prælectionem in hoc Collegio ea mente inſtituit, ut functiones cerebri, nervorum atque muſculorum, obſcuriores explicarentur ; ipſe harum rerum curioſus indagator.

Neque inſalutatus prætereundus eſt Halæus, quo, quamvis primo intuitu aliquatenus aſpero, noto tamen non quemquam benigniorem, amiciorem, doctiorem aut meliorem, accepimus. Atque hic quingentas noſtræ monetæ libras Collegio, in Bibliothecæ uſum, legavit.

Quos ſupra commemoravi, hi præcipui ſunt, qui et ingenio emicuerunt, et Collegii rebus amplificandis apprime ſtuduerunt. Supereſt ingens numerus eorum, qui, ſi non munificentia in Collegium, at ingenii excellentia, hodierno die gratam commemorationem ſibi vindicant. Quos tamen omnes ne percurrere aggrediar, clepſydra me admonet. Æquis igitur mentibus accipite, ſi, in ſelectione facienda, hunc vel alterum, laude licet digniſſimum, prætermiſero.

Ex his vero Willisium minime prætermittendum eſſe cenſeo, virum in arte ſua celeberrimum. Hic fundamenta artis Oxoniæ jecit, quem, ad Medicinæ ſtudium ſe accingentem, civiles tumultus in arma abripuere. Poſthabita igitur toga, una cum iis, qui a regiis partibus ſtabant, per aliquot annos militabat. Interea, ſub-

ſecivis horis, Medicinæ dedit operam; tandemque, cum, fractis undique et diſperſis regiis copiis, imperium ad alios delatum eſſet, ad faciendam ſe contulit. In quod opus tam feliciter incubuit, ut cito omnium in ore eſſet, medicuſque ſummus haberetur. Atque hæc Oxoniæ; mox vero, ut eximia virtus amplo theatro gaudet, relictis Muſarum ſedibus, Londinum adiit, ubi artem non minus feliciter exercendo, ad famam et opes viam ſibi facilem invenit. Animum ejus in re anatomica et medicinali indefeſſum opera non obſcure demonſtrant; me autem hæc dicentem non perinde accipietis, ac ſi omnia, quæ ſcripſerit WILLISIUS, magni faciam. Nam cum erat ingenio ſubtili et acuto, huic, uti temporum mos ferebat, in theoriis ſtruendis nimium indulſit, experimentorum fide non ſatis in confirmationem earum, quas ſtruxit, adhibita. Duo autem ſunt, ob quæ WILLISIUM laude digniſſimum judico; quorum unum eſt, quod vaſorum lymphaticorum, quæ vaſa circa id tempus innoteſcere inceperant, originem et uſum, præter cæteros iſtius ævi medicos, intellexiſſe et deſcripſiſſe videatur; alterum, quod doctrinæ pathologicæ tunc invaleſcenti, quæque tota in illo fuit ut morbos omnes vitiatis humoribus tribueret, obviam iret, nervis vim, qua pollent, motus morboſos in corpore excitandi aſſignando. Quid memorem Regi fidelitatem, in pauperes liberalitatem, Chriſtianæ Religionis cultum aſſiduum?

Quæ omnia, quod in WILLISIO ſumma fuerint, veſtrum quis ignorat?

At ſi in ingenio ſuo indulgendo nimius WILLISIUS, non item SYDENHAMUS. Qui, ſi quis alius, Ciceronianum illud, "Opinionum commenta delet dies, Naturæ judicia confirmat," comprobavit. Illorum etenim medicorum, qui, Naturæ iter deſerentes, in avia theoriarum deflexerint, quam multi ſunt, qui, laborem magnum, ingenium haud mediocre, ad Medicinæ ſtudium licet attulerint, vix, ac ne vix quidem, nomina ſua poſteritati commendant? Cum interea SYDENHAMUS, qui ne hilum quidem, niſi Natura duce, progredi voluit, immortalitatem ſibi acquiſivit. Nemo enim eſt, qui vel prima labra Medicinæ admoverit, non dico apud noſtrates ſolos, verum etiam apud exteros, quin SYDENHAMUM, alterum HIPPOCRATEM, agnoſcat et veneretur. Ægris aſſidens Anglus noſter, eodem prorſus modo ac olim Cous, Natura quid patiebatur vel moliebatur ſedulo obſervabat. Inde evenit, ut ſolus omnium accuratam divini ſenis, in hiſtoriis morborum tradendis, diligentiam æmularetur; inde ut, ſpretis vanis commentis, nullique ſe addicens magiſtro, curandi methodum ex ipſa Natura depromeret. Variolarum Hiſtoriam, a SYDENHAMO conſcriptam, quis legens ægrotis fœdo morbo conflictantibus non videtur adeſſe? Quis non ſummi viri ſagaci-

tatem, regimen frigidum regimini calidiori, quod in hoc morbo tunc temporis invaluit, anteponentem miratur? Quis non animi conſtantiam, qua ſe opinionibus omnium fere medicorum, diverſe de hoc morbo ſentientium, oppoſuit? Quis non præſciam denique fiduciam, qua, præjudicio et invidia quamvis reclamantibus, de ſua methodo variolis medendi hæc tamen verba profert, "obtinebit demum me vita functo"? Quam tandem hoc ſæculo obtinentem, magno cum civium noſtrorum emolumento, videmus.

Venio nunc ad virum, ſplendida cujus munificentiæ monumenta mihi quotidie in conſpectu ſunt, Radclivium, ſingulari fortuna medicum. Quod enim alii, neque hi mediocris ingenii medici, ſtudio indefeſſo, moribus compoſitis, humanitate eximia vix aſſequuntur, nempe ut in arte ſua principes audiant, id illi, nulla quaſi data opera, excellentis cujuſdam ſagacitatis beneficio, obtigiſſe accepimus. Non quod Radclivium literarum ignorantiæ inſimulem; hoc autem in illo peculiare fuit, quod, cum multi eſſent iſtius ætatis medici, qui illum doctrina et diligentia æquarunt, nonnulli qui ſuperarunt, nemo tamen ſit inventus, quem non, artis famam ſi ſpectes, longo poſt ſe intervallo reliquit Radclivius. Scilicet natura illius animum ad Medicinam faciendam videtur formaviſſe: in morbis diſtinguendis omnium, de quibus audivimus, acutiſſimus fuit, in

eventu præſagiendo providentiſſimus, in medicamentis præſcribendis ſimplex et ſolers. Animo ita conſtituto acceptum referendum eſt, quod ad illum omnes omnium ordinum ægroti confugerent, et quod immenſas opes paucorum annorum ſpatio congereret. Meminerint autem medici, de iſtis loquor, qui, inertiæ ſuæ prætextum quærentes, Radclivio exemplo uſi, magiſtros et diſciplinas nihil ad Medicinam exercendam conferre aſſerunt; meminerint iſti, Radclivio ſimilem vix anno centeſimo naſci; meminerint, ad illius famam opeſque conſequendas non ſat eſſe ut illius ſupercilium ſibi aſſumant. Atqui vero, quanti ipſe Radclivius literas fecerit, teſtor Bibliothecam nomine ejus honeſtatam, quam, regia prope munificentia extructam, Oxonienſes nos poſſidemus; quanti duxerit ut diſciplinis medici penitus inſtituerentur, teſtor liberaliſſimum proventum, quem uſui duorum, de Academia Oxonienſi, Medicinæ ſtudioſorum, peregre, exteros quoque Magiſtros audiendi cauſa, proficiſcentium, perpetuo inſervire voluit.

Et profecto, quantum Medicinam literæ humaniores et ornant et promovent, exemplum eſt, inſtar omnium, is, quem proximum in memoriam veſtram revocabo, Freindus, qui Græcis Latiniſque literis, qui ſcientia omni inſtructiſſimus fuit, cui etiam Muſæ arriſere. Neque vero in his ſtudiis nimis diu immorari ſibi conceſſit, neque ut in eorum aliquo conſummatus evaderet, ela-

boravit; ſed ut ad eam artem, cui ab ineunte ætate deſtinatus fuerat, diſcendam et exercendam paratior eſſet, his ſe adjumentis inſtruxit. Non mirum eſt igitur quod, cum ad Medicinam animum cogitationeſque ſuas transferret, quam citiſſime, quod in arte præſtantiſſimum fuit, arriperet. Nam præviæ, quas ſupra memoravi, diſciplinæ id quodammodo effectum reddiderunt, ut in editiore loco collocatus Freindus ſubjectos Medicinæ campos, qua patentes, qua circumſcriptos, qua feraces, qua ſteriles, qua ſpinas peragranti opponentes, ſine labore, et quaſi oculorum conjectu, colluſtraret. Jam autem, cum in Medicinæ incrementum, quæ vel animo conceperat, vel lectione collegerat, vel uſu didicerat, ſcriptis mandaret, rerum ordo, verborum pondus, ſtyli nitor, eloquentia, quanta in illo fuerunt! Equidem lectorem his delinitum nunquam non dimittit. Nam ut cibi guſtui dulciores ſunt, ubi nitide, ſpendide, ordinate, inſtruitur convivium; ſic librum apta rerum diſpoſitio, ſtylique elegantia, et ſplendor quidam, acceptiorem faciunt. Talibus ornatum animi dotibus videmus Freindum; ad palatium accerſitum videmus, Carolinæque, Reginæ, Medicum conſtitutum, Regis porro Regiæque Prolis valetudinem tuentem: videmus denique, tantum, in palatio, ejus eſſe deſiderium, ut, cum de morte ejus immatura triſtis adferretur nuncius, Regina a lachrymis non temperaret. Quid memorem quod in Regni Senatu, nam Senator fuit Freindus, ſummam ejus in di-

cendo vim, atque elegantiam, omnes admirati ſint? Quid quod, in Senatu, id omne, quod in dicendo potuit, ad hujus Collegii jura et privilegia tuenda et confirmanda attulerit? Quid quod hoc Collegium, quod Academias noſtras, amore ſummo, honore ſummo, ſemper habuerit?

Coævus FREINDO, eique amicitia conjunctus, fuit MEADIUS; qui vero noſtris temporibus videtur eſſe propior, quoniam non niſi poſt longum vitæ curſum peractum deceſſit. Imo, ſint licet inter eos qui adſunt, quos illius comitatis, hoſpitalitatis, magnificentiæ, teſtes adhibere poſſem. Nam doctis et ingenuorum ſtudiorum cultoribus domus ejus ſemper patuit; domus iſta, in quam magnam optimorum librorum copiam, una cum pretioſiſſimis antiquitatis et liberalium artium monumentis, eruditus poſſeſſor collegerat. Quæ quidem ea mente videtur collegiſſe, ut, in luce poſita, in publicum doctrinæ artiumque uſum et incrementum redundarent. Hinc ille, de quo omnes audiviſtis, cujus autem veſtrum forſan nonnulli pars fuiſtis, doctorum undique ad Meadianas ædes, tanquam ad veterum Philoſophorum ſcholas, concurſus. Ipſe interea, humanitate et liberalitate illuſtris, quantum per negotia potuit, affuit omnibus hortator, conſiliarius, patronus. Talem ſe præbendo effecit MEADIUS, ut alter MÆCENAS audiret; ut de munificentia ejus erga literatos, qualis de privati nun-

quam ullius, ſermo; ut noſtri, ut peregrini, uno ore, famam ejus celebrarent; ut ipſi, denique, Reges literarium cum illo commercium inire geſtirent. Unde autem, dicat aliquis, non de veſtrum numero, Auditores humaniſſimi, ſed indoctus aliquis, unde illi ad hæc egregia ſuffecerunt opes? Non ex hæreditate, non e teſtamentis propinquorum, ſed ex arte, quam exercuit; arte, non iſtius generis, quod opima ſpolia et infinitas opes a victis direptiſque hoſtibus, et ab hominum miſeriis reportat, ſed arte in hominum ſubſidium et miſeriarum levamen nata, Medicina. Hanc ille artem exercendo, proventum liberalitati ejus idoneum Meadius comparavit. Atque cum hoc dixero, opinio hominum de illius in medendo peritia, qualis fuerit, ſatis declaratur; nam niſi ſumma fuiſſet, illi ad liberalitatem prope regiam ſufficere haudquaquam potuiſſent facultates. Revera ſumma fuit, nec injuria. Quod inter primos eſſet Meadius, qui Variolarum inſitioni patrocinati ſunt, referendo; quæ excogitavit quo melius abdominis Paracenteſis cederet, quæ alia ad noſtræ artis incrementum facientia, enumerando, non eſt cur vos detineam, quorum uniuſcujuſque menti hæc ſtatim ſeſe offerent. Atque equidem illi inerant omnia, et quæ bonum medicum conſtituunt, et quæ ad hominum favorem captandum ſunt accommodata. Ingenium natura optimum, varia doctrina expolitum, induſtriam inſignem, ingentem diſcendi cupidinem, curioſam rerum indaga-

tionem, hæc ille adjumenta ad Medicinæ ſtudium attulit, horum ope in Medicinæ cognitione ſummus evaſit. Quod autem ſummus eſſet, alios non diu latere permiſit. Nam in luce, et oculis civium, verſari, quæque ipſe ſciret, alios quoque ſcire, ſtuduit. Latinarum porro literarum cognitione adeo inclaruit, ut cum opiniones cogitationeſque ſuas, Latino ſermone donatas, in publicum emitteret, illas ſtyli nitor et venuſtas medicis, et literatis omnibus, valde commendarunt. His ſi adjiciamus quod comis eſſet MEADIUS, ſplendidus, magnificus, non profecto id fortuito eveniſſe cenſebimus, quod in palatio, in urbe, ubique gentis noſtræ, ubique exterarum gentium, medicus ſummus haberetur: quod pauciſſimis medicis contigerit, tam longe lateque famam ſuam pertingentem ſenſiſſe.

A MEADII temporibus, uſque ad anni ultimi initium, complures annos effluxiſſe ſcimus. In quo intervallo, multos, ex ſuorum numero, præſtantes viros Collegium hoc florentes vidit, amiſſos luxit: quos quidem omnes lubens recenſerem, ſed vereor me jam dicendo aures veſtras delaſſaſſe. Atqui non poſſum quin horum uni, vobis fere omnibus familiari, cujus et ego conſuetudine uſus ſum, AUSTINO, memoris animi teſtimonium afferam. Conſpiciebatis eum ingenio acutum, moribus ſuavem, ſtudio indefeſſum; conſpiciebatis, iter quod ad famam ducit arduum, non, ut pleroſque, ægre ſcanden-

tem, ſed quaſi curſu conficientem; conſpiciebatis denique de tanta ſpe, ſubito, morte nimis acerba, dejectum. Quam vellem ut nunc inter vivos verſaretur, meque, nihil licet auribus ejus dignum proferentem, hodie benignus audiret, quocum olim benignus ſermones et conſilia conferre aſſuevit!

Quam vellem quoque ut annus ultimus omnino Collegis noſtris peperciſſet! Verum enimvero non ita res eſt. Volvente anno, CADOGANUM mors oppreſſit. Pectore erat hic aperto, virili, omnia ſine fuco et præſtigiis agens. Imaginem viri in tractatu, quem de Podagra in lucem edidit, depictam licet aſpicere. In quo, nullius veſtigiis inhærens, ſed de ſeipſo omnia depromens, ſenſus ſuos audacter in medium profert, de aliorum opinione ſecurus, ſibi cum animi ſinceri eſſet conſcius.

Atqui CADOGANUM amiſſum etiamſi debita commemoratione proſequamur, deplorare tamen vix poſſumus, quoniam annis et ſenio confectus e vita potius excedere, quam eripi, videbatur. Nec eſſet cur ſortem humanam fortunamque noſtram hodie quereremur, ſi hic lugubrem vocem deponere, cæteriſque omnibus ſociis ſalvis gratulari, daretur. Heu vero non datur! Nam, nobilem nos victimam poſcens, ex omnium oculis et conſpectu mors illum quoque removit, qui toties alios a morte vindicavit, pro dolor! WARRENUM. Qualis in omni ſtudio-

rum vitæque ratione fuerit Warrenus exponere, non hujus in dicendo mediocritatis eſt; non noſtri ingenii, expreſſam illius effigiem in conſpectu veſtro collocare. Qualis fuerit, vos potius vobiſcum colligite; vos, qui familiaritate ejus utebamini; vos, qui, communia cum illo conſilia de ægrotis capientes, toties ſummam illius in arte noſtra præſtantiam vidiſtiſque admiratique eſtis. Vetat autem hæc Harveiana commemoratio, vetat reverentia, qua erga eos afficimur, qui ſummi in noſtra arte extiterint, vetat ſtudium quo in vitas eorum, etiam ab ineunte ſua ætate, inquirimus, qui fama floruerint, quo minus de medico hoc celeberrimo pauca proferam.

Natus igitur Warrenus in agro Suffolcienſi, honeſto loco, patre Clerico, puerilem animum Buriæ Suffolcienſis literis informavit, juvenilem honeſtiſſimis ſtudiis, in Collegio Jeſu apud Cantabrigienſes, corroboravit. Quos ibi progreſſus fecerit, præcipue in mathematicis diſciplinis, ex honoribus quos illi, cum gradum Baccalaurei in Artibus ſuſciperet*, decrevit Academia, indicium licet ſumere. Hæ vero diſciplinæ, ipſo etiam Hippocrate teſte, multum ad Medicinam diſcendam conferunt: nam ad Filium, Medicinæ ſtudioſum, ſcribens, ut Geometriæ et Arithmeticæ det operam, pluribus adductis rationibus, hortatur. Si ſint autem, qui

* Hunc gradum ſuſcepit anno MDCCLII; atque inter Baccalaureos, quibus ſua reſervata eſt ſenioritas comitiis prioribus hujus anni, ſecundum obtinuit honoris locum.

de mathematicis diſciplinis non æque nobiſcum ſentiant, ſciant hi, quod cæteras diſciplinas, quod Græcas Latinaſque literas, Warrenus diligenter coleret; quod, tenaciſſima præditus memoria, eorum, quæ ſemel didicerat, oblivifceretur nihil. Talis cum eſſet, ad quamcunque ſe applicuiſſet artem, ſummam de illo ſpem ſui jure concepiſſent. Quod in ſuum, quod in publicum commodum optime ceſſit, ad Medicinam ſe applicuit. Cumque ab hac arte diſcenda ad exercendam ſe conferret, Londini ſedem figens vix ſe medicum profeſſus erat, cum illius fama ſerpere inciperet. Quid? Cum non multos adhuc annos in Medicina exercenda poſuiſſet, dignus habebatur, qui Regis Optimi Patriæque Carissimi ſaluti proſpiceret, Medicus Regius conſtitutus. Jamque ille artem ſuam in luce atque ſole collocaverat, unde fructus, qui antea ſe aliquatenus oſtenderant, incrementum et maturitatem cito ſunt adepti. Nam quo magis Warrenus civium oculos in ſe convertit, eo indies magis de ejus in medendo peritia crevit opinio, eo magis a Principibus, ab Optimatibus, ab omnium ordinum ægrotis, quæſitus eſt. Nimirum, in illo Radclivii ſagacitatem, doctrina atque humanitate inſigni temperatam, conſpexerunt. Erat enim in morborum natura diſtinguenda acutiſſimus, in curandis morbis ſolertiſſimus; ſermoni autem ea gratia et facundia inerant, ut, aſſidente Warreno, ſuorum dolorum oblivifcerentur ægroti, adeo ejus delectabantur eloquio.

Non quod vir ille eloquens, blandimentis et aſſentatiunculis tempus terendo, eorum, quibus medicus affuit, favorem captaret; nihil liberali viro indignum, nihil otioſum, nihil, quod non ad ægrotorum res pertinebat, in illius ſermone deprehendiſſes: omniumque, de quibus audivimus, nemo unquam medicus cum ægrotis negotia citius expediebat. Illius denique, ne longum faciam, ſive ingenium, ſive doctrinam, ſive mores, ſive diligentiam ac induſtriam, nobiſcum reputemus, in harum unaquaque virtutum abſolutum illum et perfectum invenimus. Atque hæc cum ita ſint, quid mirum quod ſummis hujuſce ævi medicis annumeraretur WARRENUS, quod maxima artis ſuæ præmia reportaverit, quodque nomen, una cum MEADII, RADCLIVIIQUE, una cum veſtrum nonnullorum nominibus, ſeræ poſteritati tradendum reliquerit? Vos teſtor quam in arte noſtra emineret; quam ægroti illum ſuſpicerent et diligerent, quam illum, undique, medicum vellent, ut, dum aliorum ſaluti invigilabat, non ſatis conſuleret ſuæ. Vos teſtor, nam ii eſtis, quibus, etiamſi ad illius famam prædicandam mecum conſpiretis, minime tamen eſt verendum, quo minus voſmetipſos veſtra ſit manſura.

Quæret forſan aliquis, quæ ingenii monumenta vir ille eximius, ſcriptor, compoſuerit. Equidem non exiſtimandum eſt, illi, qui tantum temporis in artis exercitationem impendit, multum lucubrationibus et calamo ſupereſſe; neque poſtulandum, ut qui diem totum in

agendo posuerat, noctem etiam in scribendo consumeret. Nonnulla tamen scripsit, quæ vobis in manus tradi, et actis Collegii medicis inseri, voluit; atque hæc ejusmodi sunt, ut populari de illius in medendi arte præstantia judicio fidem faciant.

De cæteris WARRENI virtutibus disserere, a nostro forsan proposito alienum videretur; ideoque, quod ad has attinet, Viduæ, Liberorum, Propinquorum, Amicorum luctus, oratoris vestri vice fungatur. Candor vero, sinceritas, liberalitas, altitudo animi, hæ virtutes et privatum virum et medicum æque commendant; quas ergo non possum quin in illo emicuisse commemorem.

Tantus erat WARRENUS: atque cum tantus esset, cui non in votis fuit, ut inter mortales quam diutissime versaretur? Quod quidem illi fatis non concessum: nam climactericum annum vix excedentem ereptum vidimus. Famæ quidem et fortunæ satis vixerat; publico autem commodo, cum tam multi ex illo penderent, salutemque suam illius salute contineri crederent, parum.

Hæc ab imperito oratore de viro hoc eximio accipite; ab eo quem fors, non ratio et selectio aliqua, primum illius virtutum præconem constituit. A futuris Harveianis oratoribus, ab iis qui ipsius WARRENI magis similes erunt, pleno ore hæ virtutes celebrabuntur. Nam quo magis ipsi excellimus, eo clarius aliorum excellentiam perspectam habemus; ut, apud HOMERUM *,

* Vide ILIAD. v. lin. 121 et sequent.

tum demum DIOMEDES inter Deos atque Homines quid intereſſet dignovit, cum mortalem ab oculis caliginem MINERVA abſtuliſſet. Vos interim ea, quæ in manco hoc et imbecilli præconio deſint, cogitando ſupplete. Iidem Orationi meæ ſubvenite, qui Arti noſtræ, WARRENI morte aliquatenus afflictæ ac debilitatæ, ſubventuri eſtis.

Et ſane id tandem mentibus noſtrorum, in lenimen doloris ob tam peritum medicum defunctum, occurrit, quod vos tales ſitis, quales eſſe omnes certo ſciunt; quorum nonnullos illius famæ jam nunc æmulos, alios illum æquis paſſibus ſecutos, et ad idem famæ faſtigium properantes, aſpiciunt. Nunquam defuerunt de veſtro numero, Præſes Sociique peritiſſimi, qui in Medicina principes et eſſent, et haberentur: qui hanc artem auctoritate ſuſtentarent, doctrina promoverent, moribus honeſtarent. Nunquam defuturos eſſe confido, dum Patriæ leges poteſtatem ſuam retinebunt, dum a vi et inſidiis tuti erimus. Quid enim? Ex iis veſter ordo componitur, aut qui in Academiarum alterutra temporis multum, ſumptum haud parvum, in omnem liberaliorem diſciplinam inſumpſerint, aut qui, ex Permiſſorum numero cum fuerint, liberalibus diſciplinis ſtudendo viam ſibi ad hunc ordinem fecerint. Nam graviter errant, qui ad Medicinam, tanquam ad quæſtum aliquem vulgarem, animum præſentem et quandam quaſi

dexteritatem ſufficere putant, ac non potius medicum varia quoque literatura inſtrui debere agnoſcunt. Graviter, mehercule, errant, qui in Academias noſtras—ſed me reprimam, nam nollem ut in querimonias deflecteret Oratio.

Atque ut finem dicendi aliquando faciam, Tibi, Præſes Digniſſime, Vobiſque, Socii Ornatiſſimi, ſalutem, felicitatem, bona omnia enixe precor. Precor ut eadem, qua hactenus, via inſiſtatis; ut probis et literatis præſidio, improbis et circulatoribus terrori ſitis; ut unde orti eſtis reminiſcamini, et utriuſque Academiæ amorem ſervetis; ut literas, ut bonas artes, eas præcipue, quæ cum Medicina cognatione quadam propinquiori connectuntur, ut ipſam præ omnibus Medicinam, ſtudioſiſſime colatis. Quo autem cogitationes laboreſque veſtri optatam metam contingant, precor inſuper ut Patria ſit concors et proſpera, ut leges vigeant, ut ordo rerum maneat. Precor, denique, nam literarum atque artium ſtudiis armorum ſtrepitus adverſatur, ut det nobis D. O. M. cum exteris nationibus Pacem: Pacem, dico, non inſtabilem, non infidam, non pretio et dedecore emptam, ſed firmam, ſed ſinceram, ſed honeſtam.

FINIS.